

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	42997
Nom	Ciutadania cosmopolita i desenvolupament humà
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	5.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2136 - M.U. Ètica i Democr. 2012	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2136 - M.U. Ètica i Democr. 2012	2 - Ciutadania i democràcia en un món global	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
PEREZ ZAFRILLA, PEDRO JESUS	170 - Filosofia del Dret, Moral i Política

RESUM**Descripció / Continguts**

El procés de globalització planteja noves qüestions de caràcter ètic, polític, geoestratègic i econòmic que són actualment objecte de debat, tant en l'acadèmia com en diferents fòrums nacionals i internacionals: Quines vies hi ha per a articular una ciutadania cosmopolita? Les noves entitats polítiques transnacionals, com la UE, poden garantir la sobirania ciutadana? Han perdut pes realment les nacions en el pla geopolític en favor dels organismes supranacionals? Quin model de desenvolupament pot contribuir millor a eradicar la pobresa? N'hi ha prou amb la cooperació al desenvolupament o hem de transitar a un imperatiu de la solidaritat?

En aquest curs es respondrà a aquestes i a altres qüestions. Per fer-ho, la matèria està dividida en dues parts:

Primerament, s'aborden els problemes relatius al cosmopolitisme, la geopolítica i els processos de democratització a escala mundial. S'examinaran els projectes de ciutadania cosmopolita, els diferents fòrums i entitats transnacionals, així com els processos de democratització existents i es mostraran les manques que presenten.

En la segona part del curs s'analitzaran aspectes de l'ètica del desenvolupament com, per exemple, les bases socials i psicològiques de la pobresa, la teoria de les capacitats, mesures per a eliminar la pobresa, com la renda bàsica, les condicions que fan possible una vida digna, la relació entre desenvolupament i democràcia, el paper de les ajudes a la cooperació en el marc de les polítiques d'acció exterior o els models de desenvolupament alternatius pensats des dels països pobres.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENENTATGE (RD 822/2021)

2136 - M.U. Ètica i Democr. 2012

- Conèixer i saber utilitzar els models de racionalitat pràctica i l'argumentació moral i política.
- Conèixer i aplicar els drets fonamentals i d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, els principis d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat i els valors propis d'una cultura de la pau i de valors democràtics.
- Conèixer les distintes teories de la ciutadania i la democràcia, així com les qüestions estretament lligades a aquestes, com ara interculturalitat, desenvolupament humà, justícia global i ètica cívica.
- Comprendre críticament el caràcter de permanència i historicitat dels valors morals i democràtics, així com els diversos corrents i tendències per encarnar-los, tant a nivell nacional com internacional, amb una referència especial a l'ètica del desenvolupament.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Projectar sobre problemes concrets els seus coneixements i saber resumir i extractar els arguments i les conclusions més rellevants per a la seva resolució.
- Participar en debats i discussions, dirigir-los i ser capaços de resumir-los i extraure d'ells les conclusions més rellevants.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

Després del procés d'ensenyament-aprenentatge, l'alumne serà capaç de:

- Dilucidar si els processos actuals de globalització política tenen una legitimació democràtica suficient.
- Reconèixer les diferents aproximacions al cosmopolitisme i el seu caràcter idealista o realista.
- Conèixer les claus que subjauen en els conflictes geopolítics al planeta.
- Reconstruir historicocríticament els processos de democratització desenvolupats a l'últim segle.
- Discriminar entre els diferents models de desenvolupament, i els avantatges i inconvenients de cadascun.
- Reflexionar sobre el model de consum en les societats capitalistes.
- Comprendre les bases socials, psicològiques i econòmiques de la pobresa.
- Reconèixer les situacions d'aporofòbia i saber com afrontar-les.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Precedents de la ciutadania cosmopolita

Precedents històrics del cosmopolitisme: Dret romà, pensament estoic, iusnaturalisme, Francesc de Vitòria.

2. El ideal cosmopolita

El cosmopolitisme kantianà

3. El realisme polític

Lectura schmittiana dels conflictes geopolítics de l'últim segle.

4. Posició intermèdia: Habermas

Habermas i la vigència dels postulats kantians en l'actualitat.

5. El paradigma transicional

Anàlisi dels processos de globalització del segle XX.

6. Teoria de les capacitats (I): Pobresa i agència

Amartya Sen: Desenvolupament com a llibertat.

7. Teoria de les capacitats (II): Desenvolupament i democràcia

Amartya Sen: Democràcia i cultura com a catalitzadores del desenvolupament.

8. Sen i la Democràcia Deliberativa

David Crocker: Anàlisi del model de democràcia en Amartya Sen.

9. Models de desenvolupament, ideals de felicitat

Denis Goulet: Dimensió qualitativa y humanizadora del desenvolupament.

10. L'ètica de l'ajuda

Denis Goulet: Incidència de les polítiques del desenvolupament en les formes de vida autòctones.

11. Escola de València (I): La jungla global

Jesús Conill: Ètica, mercat i globalització.

12. Escola de València (II): El desenvolupament dels pobles

Emilio Martínez: el desenvolupament com a superació de la desigualtat.

13. Escola de València (III): Aporofòbia, el refugi al pobre

Adela Cortina: Pobresa, justícia i solidaritat.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	26,00	100
Tutories reglades	2,00	100
Seminaris	2,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs individuals	15,00	0
Estudi i treball autònom	40,00	0
Resolució de casos pràctics	15,00	0
TOTAL	105,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyament-aprenentatge habitual serà la de seminari de treball, per la qual cosa és imprescindible que hi hagi un estudi previ i autònom per part de l'alumnat i una discussió i participació en les sessions de seminari que són obligatòries.

D'altra banda, s'informarà dels congressos i seminaris i altres activitats en què els alumnes poden participar, obtenint amb això crèdits del Programa.

AVALUACIÓ

L'avaluació té un caràcter continu, flexible i personalitzat, de manera que cada alumne establirà un pla de treball singularitzat segons l'àrea del qual provingui, els interessos que manifesti en la investigació i les seves inquietuds professionals. Els criteris d'avaluació més comuns s'estableixen entorn de tres àrees:

- Assistència i participació significativa en classes i seminaris;
- Capacitat d'anàlisi crítica i claredat en les exposicions;
- Presentació de treballs finals de les respectives matèries, seguint els criteris científics internacionals.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- ARISTÓTELES. Política. Madrid: Gredos, 2000.
- CONILL, Jesús. Horizontes de economía ética. Aristóteles, Adam Smith, Amartya Sen. Madrid: Tecnos, 2004.
- CORTINA, Adela. Por una ética del consumo. La ciudadanía del consumidor en un mundo global. Madrid: Taurus, 2002.
- Ciudadanos del mundo. Hacia una teoría de la democracia. Madrid: Alianza, 2003.
- Aporofobia, el rechazo al pobre. Barcelona: Paidós, 2017.
- y PEREIRA, Gustavo. Pobreza y libertad. Madrid: Tecnos, 2009.
- CROCKER, David. Ethics of Global Development. Agency, Capability and Deliberative Democracy. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
- DINAMOND, Larry. "Is the third wave over?". Journal of Global Development, vol.7, núm.3, 1996, pp.20-37.
- FUKUYAMA, Francis. El fin de la historia y el último hombre. Barcelona: Planeta, 1992.
- y DIAMOND, Larry. Nation Building: Beyond Afganistan and Iraq. Baltimore: John Howkins University, 2006.
- GOULET, Denis. Ética del desarrollo. Guía teórica y práctica. Madrid: EIPALA, 1999.
- HABERMAS, Jürgen. "La idea kantiana de paz perpetua. Desde la distancia histórica de doscientos años". Isegoría, vol.16, 1997, pp.61-90.
- El Occidente escindido: pequeños escritos políticos X. Madrid: Trotta, 2006.
- La Constitución de Europa. Madrid: Trotta, 2012.
- HUNTINGTON, Samuel. La tercera ola. La democratización a finales del siglo XX. Barcelona: Paidós, 1994.
- KANT, Immanuel. Sobre la paz perpetua. Madrid: Alianza, 2001.
- La Metafísica de las costumbres. Madrid: Tecnos, 2005.
- MARTÍNEZ NAVARRO, Emilio. Ética para el desarrollo de los pueblos. Madrid: Trotta, 2000.
- PEREIRA, Gustavo. "Preferencias adaptativas: un desafío para el diseño de políticas sociales". Isegoría, núm.36, 2007, pp.143-165.
- PINILLA, Rafael. La renta básica de ciudadanía. Barcelona: Icaria, 2004.
- RALLO, Juan Ramón. Contra la renta básica. Madrid: Deusto, 2015.
- RAVENTÓS, Daniel (coord.). La renta básica. Por una ciudadanía más libre, más igualitaria y más fraterna. Barcelona: Ariel, 2002.
- Las condiciones materiales de la libertad. Barcelona: Ediciones de Intervención Cultural, 2007.
- SCHMITT, Carl. El concepto de lo político. Madrid: Alianza, 1999.
- SEN, Amartya. Sobre ética y economía. Madrid: alianza, 1989.
- Desarrollo y libertad. Barcelona: Planeta, 1999.
- La idea de la justicia. Madrid: Taurus, 2010.
- VAN PARIJS, Philippe. Libertad real para todos. Barcelona: Paidós, 1995.
- WEBER, Max. Economía y sociedad. México: F.C.E.: 1994.